

Tarih: 24-06-2022

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا
وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ
الضَّعِيفِ وَفِي كُلِّ خَيْرٍ. احْرِصْ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ
وَاسْتَعْنِ بِاللَّهِ وَلَا تَعْجِزْ. وَإِنْ أَصَابَكَ شَيْءٌ فَلَا تَقُلْ: لَوْ
أَتَيْتُ فَعَلْتُ كَذَا وَكَذَا، وَلَكِنْ قُلْ: قَدَّرَ اللَّهُ وَمَا شَاءَ
فَعَلَ، فَإِنَّ لَوْ تَفْتَحُ عَمَلَ الشَّيْطَانِ

KADER VE İNSANIN SORUMLULUĞU

Muhterem Müminler!

Okuduğum ayeti kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: “İnsana hem kötülük yapma hem de kötülükten sakınma yeteneği verene andolsun ki nefsinin [iman ve salih amelle] arındırana kimse kurtuluşa ermiştir. Nefsinin kirletip günah işleyen ise hüsrana uğramıştır.”¹ Yine okumuş olduğum hadisi şerifte Sevgili Peygamberimiz şöyle buyurmaktadır: “Kuvvetli mü’min, (Allah katında) zayıf mü’minden daha hayırlı ve daha sevimlidir. (Bununla beraber) her ikisinde de hayır vardır. Sen, sana yararlı olan şeyi elde etmeye çalış. Allah’tan yardım dile ve asla acizlik gösterme. Başına bir şey gelirse, “şöyle yapsaydım, böyle olurdu” diye hayıflanıp durma. “Allah’ın takdiri bu, O, ne dilerse yapar” de. Zira “eğer şöyle yapsaydım” sözü şeytani memnun edecek işlerin kapısını açar.”²

Aziz Kardeşlerim!

Yüce Allah yarattığı her mahlukata bir görev ve sorumluluk vermiştir. Bu görev ve sorumluluk O’nun mahlukat için takdir ettiği kaderdir. Güneşin aydınlatması O’nun güneşe takdir ettiği kaderidir. İnsanı ise özgür iradesi ile hareket edebilecek kabiliyet ve donanımda yaratmıştır. O insanı en güzel şekilde yaratmıştır. Kainattaki bütün mahlukatı emrine amade kılmıştır. Bu nimet ve ikram karşısında insanı kendine

iman ve ibadetle sorumlu kılmıştır. Razı olacağı fiil ve davranışları öğretmek üzere peygamberler göndermiştir. İşte bu irade ve hürriyete istinaden yapacağı iyi ve kötü işlere mükafat ve ceza vereceğini bildirmiştir. İnsan için takdir edilen kader budur. Dünya insan için imtihan yurdudur. Bu imtihan gereği Yüce Allah’ın bilgi ve iradesi dahilinde insanoğlu bazen hastalık, bazen fakirlik, bazen zenginlik gibi birçok şeyle karşılaşmakta imtihan olmaktadır. İnsanın bu olaylar karşısındaki sorumluluğu sabır ve tahammül etmek ve Allah’a isyankar olmamaktır. Kendi özgür irade ve fiilleri ile sebep olduğu kötü sonuçlardan kaderi ve feleği sorumlu tutmamaktır. Çünkü insan sebep olduğu olayların bilgisine sahiptir ancak bu olaylar ile ilgili Allah katındaki bilgiye sahip değildir. Bu sebeple bilgisi olmadığı bir konunun peşinden gitmesi doğru değildir. Nitekim yüce Rabbimiz bizleri bu konuda şöyle uyarmaktadır. “Ashını esasını bilmediğin şeyin ardına düşme! Çünkü göz, kulak ve kalp, hasılı bütün bu uzuvlar yaptıklarından sorumludur.”³

Değerli Kardeşlerim!

İnsanın her davranışının bir karşılığı vardır. İyiliklerin karşılığı mükafat kötülüklerin karşılığı ise ceza olarak karşımıza çıkacaktır. Her gün dinlediğimiz Amenerrasulunün ayetlerinde; “(İnsanın) yaptığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararındır.” buyrulmaktadır. Bir insan, "Allah böyle takdir etmiş, ben ne yapabilirim" deyip kötü davranışlarda bulunamayacağı gibi, tembel tembel de oturamaz. Çünkü insan, cüz’î irade dediğimiz güçle, iyiyi veya kötüyü kendisi seçer. Bu sebeple bir kötülüğü veya günahı işleyip sonucundan başkasını, kaderi veya şeytani sorumlu tutmak insanın kendi kendini kandırmasıdır. Sorumluluktan kaçmasıdır. Nitekim Yüce Rabbimizin bildirdiğine göre Şeytan bu suçlamalar karşısında şöyle cevap verecektir: “Şüphesiz Allah, size gerçek olanı söz verdi. Ben de size söz verdim ama yalancı çıktım. Zaten benim sizi zorlayacak bir gücüm yoktu. Ben sadece sizi çağırdım, siz de hemen bana geliverdiniz. O hâlde beni kınamayın, kendinizi kınayın. Artık ben sizi kurtaramam, siz de beni kurtaramazsınız...”⁴

Muhterem kardeşlerim!

Bu dünyadaki sorumluluklarımızı hatırlatması bakımından şu ayeti kerimelerle hutbemi bitirmek istiyorum; “Artık kim zerre ağırlığınca bir hayır işlerse onun mükafatını görecektir. Kim de zerre ağırlığınca bir kötülük işlerse onun cezasını görecektir.”⁵

Hollanda Diyanet Vakfı

¹ Şems suresi; 91/8-10.

² Müslim, Kader; 34.

³ Beyhakî, Şüabü’l-îmân, 4/334.

⁴ İsra Suresi, 17/36.

⁵ Zilzal Suresi; 7/8.